

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 29.07.1983, sp. zn. 6 Tz 37/83, ECLI:CZ:NS:1983:6.TZ.37.1983.1

Číslo: 18/1984

Právní věta: Neplnění výživného určeného predbežným opatrením v rámci konania o určenie otcovstva nezakladá trestnú zodpovednosť podľa § 213 Tr. zák. Ak bol páchatel neskôr uznaný za otca a neplnil svoju vyživovací povinnosť, uplatneniu ustanovenia § 214 Tr. zák. o účinnej lítosti nebráni skutočnosť, že páchatel neuhradil dlžné výživné stanovené predbežným opatrením, ktorého neplnenie nezakladá trestnú zodpovednosť a nie je preto súčasťou trestného činu, ktorý je predmetom obžaloby.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 29.07.1983

Spisová značka: 6 Tz 37/83

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Účinná lítost

Předpisy: 140/1961 Sb. § 213
§ 214

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 18/1984 sb. rozh.

Neplnění výživného určeného predbežným opatrením v rámci konania o určenie otcovstva nezakladá trestnú zodpovednosť podľa § 213 Tr. zák.

Ak bol páchatel' neskôr uznaný za otca a neplnil svoju vyživovací povinnosť, uplatneniu ustanovenia § 214 Tr. zák. o účinnej lítosti nebráni skutočnosť, že páchatel' neuhradil dlžné výživné stanovené predbežným opatrením, ktorého neplnenie nezakladá trestnú zodpovednosť a nie je preto súčasťou trestného činu, ktorý je predmetom obžaloby.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR z 29. 7. 1983 sp. zn. [6 Tz 37/83](#).)

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd zrušil rozsudok Mestského súdu v Košiciach z 22. decembra 1982 sp. zn. 9 T 1076/82 a mestskému prokurátorovi v Košiciach prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Mestského súdu v Košiciach z 22. decembra 1982 sp. zn. 9 T 1076/82 bol obvinený M. K. uznaný za vinného z úmyselného trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 213 ods. 1 Tr. zák., ktorý mal spáchať tak, že aj napriek tomu, že uznesením Mestského súdu v Košiciach z 29. septembra 1981 sp. zn. 18 C 597/81 bol zaviazaný prispievať na výživné maloletej M. M., nar. 7. marca 1981 mesačne po 250 Kčs k rukám matky M. M., túto povinnosť si riadne neplnil a od 1. októbra 1981 do 22. decembra 1982 je dlžný na výživnom ešte sumu 500 Kčs. Mestský súd uložil za to obvinenému podľa § 213 ods. 1 Tr. zák. dvojmesačný trest odňatia slobody, výkon ktorého podľa § 58 ods. 1 písm. a), § 59 ods. 1 Tr. zák. podmienične odložil na skúšobný čas jedného roka.

Tento rozsudok mestského súdu nadobudol právoplatnosť 24. januára 1983.

Generálny prokurátor SSR podal proti tomuto rozsudku sťažnosť pre porušenie zákona v prospech obvineného. Sťažovateľ uviedol, že maloletá M. M. sa narodila mimo manželstva a obvinený otcovstvo k nej neuznal. K vyživovacej povinnosti bol zaviazaný predbežným opatrením, ktorého neplnenie nezakladá trestnú zodpovednosť.

Najvyšší súd SSR preskúmal podľa § 267 ods. 1 Tr. por. na podklade sťažnosti pre porušenie zákona správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený.

Z dokazovania vyplýva, že maloletá M. M. sa narodila slobodnej matke, ktorá podala na obvineného žalobu o určenie otcovstva, ktorý otcovstvo k maloletej neuznal. V rámci konania o určenie otcovstva ešte pred meritórnym rozhodnutím bol M. K. uznesením Mestského súdu v Košiciach z 29. septembra 1981 sp. zn. 18 C 597/81, ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. novembra 1981, zaviazaný prispievať na výživu maloletej do právoplatného skončenia konania o určenie otcovstva mesačne sumu 250 Kčs. Obvinený túto povinnosť riadne neplnil, podľa obžaloby bol dlžný na výživnom od 1. októbra 1981 do 30. septembra 1982 sumu 1500 Kčs. V rámci trestného konania obvinený v snahe dosiahnuť aplikáciu ustanovenia § 214 Tr. zák. o účinnej lútosti nezaplatené výživné vyrovnal tak, že zostal dlžný len 500 Kčs.

Predpokladom zodpovednosti za trestný čin podľa § 213 Tr. zák. je, že povinnosť vyživovať iného vyplýva priamo zo zákona, a preto nie je potrebné, aby vyživovacia povinnosť a jej rozsah boli určené rozhodnutím súdu. Patrí sem vzájomná vyživovacia povinnosť rodičov a detí (§ 85, § 87 zák. č. 94/1963 Sb., úplné znenie vyhlásené pod č. 66/1983 Zb. - ďalej len Zákon o rodine), medzi osvojencom a osvojiteľom (§ 63 Zákona o rodine), medzi príbuznými v priamom pokolení (§ 88 Zákona o rodine), medzi manželmi (§ 91 Zákona o rodine), vyživovacia povinnosť medzi rozvedenými manželmi (§ 92 Zákona o rodine) a vyživovacia povinnosť v prospech nevydatej matky (§ 95 Zákona o rodine).

Výnimku tvorí prípad, keď ide o nemanželské otcovstvo, ktoré otec neuznal, a tak zodpovednosť za zanedbanie povinnej výživy môže vzniknúť až od času, keď rozhodnutie súdu o určení otcovstva nadobudlo právoplatnosť. Nie je rozhodujúce, či došlo k nariadeniu výkonu súdneho rozhodnutia, ktorým sa určila výška výživného, resp. sa už aj začalo s realizovaním výkonu rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti obvinený M. K. nemohol niesť trestnú zodpovednosť za neplnenie vyživovacej povinnosti určenej predbežným opatrením, a preto na tomto základe ani nemohol byť uznaný za vinného z trestného činu podľa § 213 Tr. zák. Jeho trestnoprávna zodpovednosť za neplnenie vyživovacej povinnosti by začala až od právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým bol určený za otca maloletej M. M. V trestnom spise je založený odpis rozsudku Mestského súdu v Košiciach z 27. júla 1982 sp. zn. 18 C 597/81, ktorým bolo otcovstvo obvineného určené a obvinenému bola

stanovená aj vyživovacia povinnosť. Na odpise tohto rozsudku však nie je vyznačená jeho právoplatnosť.

Vzhľadom na uvedené sa malo už v prípravnom konaní zistiť, kedy sa stal právoplatným uvedený rozsudok Mestského súdu v Košiciach, ktorým bolo určené otcovstvo obvineného k maloletému dieťaťu, či obvinený aj po právoplatnosti tohto rozsudku neplnil vyživovaciu povinnosť a v akom rozsahu. Z hľadiska eventuálneho uplatnenia ustanovenia § 214 Tr. zák. o účinnej lúťosti mal mestský súd zistiť, koľko bol obvinený dlžný na výživnom po právoplatnosti cit. rozsudku a či túto dlžobu v celom rozsahu vyrovnal alebo nie. Pritom nemá význam, že obvinený prípadne nevyrovnal svoj dlh na výživnom, ktoré bolo určené predbežným opatrením súdu v rámci konania o určenie otcovstva.